

« ԲՆԱՏՆԱԿՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ »

« ՀՐԶԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱՋԻԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ » ՊՈԱԿ

МИНИСТЕРСТВО ОХРАНЫ ПРИРОДЫ РА

ГНО "ЦЕНТР ЭКСПЕРТИЗЫ ПО ВОЗДЕЙСТВИИ НА ОКРУЖАЮЩУЮ СРЕДУ"

MINISTRY OF NATURE PROTECTION OF RA

"ENVIRONMENTAL IMPACT EXPERTISE CENTER" S N C O

- 375012, Երևան, Կոմիտաս 29.
- 375012 г. Ереван, пр. Комитаса 29.
- 29 Komitas Ave., Yerevan, 375012
- www.mnpexpertise@bnk.ru

Փե. (374 1)220-218
 Թե. (374 1)220-218
 Թվ. 074 1)220-218

ՎԱ-33/301

« 20 » 05 2015թ.

Ալավերդու Օրիոս կենտրոնի համակարգող
 Ա. Էվոյանին

Ի պատասխան Ձեր գրության ներկայացնում եմ «Ախթալայի ԼԿԿ» ՓԲԸ-ի Շամլուղի պղնձի հանքավայրի 'H' հանքային մարմնի փորձնական բացահանքի և Շամլուղի պղնձ-կոլչեդանային հանքավայրի շահագործման աշխատանքային նախագծերի վերաբերյալ՝ տրված շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական եզրակացությունները՝ թվով երեք հատ:

Միաժամանակ հայտնում եմ, որ վերը նշված գործունեությունների աշխատանքային նախագծերին կարող եք ծանոթանալ «Հրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ում /հասցե ք. Երևան, Կոմիտաս 29, հեռ. 22-02-18/:

Առդիր եզրակացությունները՝ 12 թերթ:

Տնօրեն՝

Վ. Սահակյան

Ա. Վարդանյան
 010/22-02-18

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՀՐԱՎԱԿՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ
Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«16» 01 2013թ

ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 01

Տրված է՝

<<Ախթալայի ԼՀԿ >> ՓԲԸ
«Նոստ մարզ, ք. Ախթալա»

Գործունեությունը՝

Շամլուղի պղինձ-կոլչեդանային բացահանքի
շահագործման աշխատանքային նախագծի վերաբերյալ
«Նոստ մարզ»

Տնօրեն՝

Ա. Գևորգյան

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱԸՆՆՈՒԹՅԱՆ

քիվ ՔՓ 01

« 16 » 01 2013 թ.

«Ախրալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ կողմից ներկայացված Շամլուղի պղինձ-կոլչեղանային բացահանքի շահագործման աշխատանքային նախագծերի փոփոխության վերաբերյալ

Պատվիրատու՝	«Ախրալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ
Նախագծող՝	«Ռակե» ՍՊԸ
Լիազոր անձ՝	Հ. Ավետիսյան
Ներկայացված նյութեր՝	Աշխատանքային նախագիծ
Տեղադրման վայրը՝	ՀՀ Լոռու մարզ

Վրացյալ (ՏԻՏԳ) Գրքայի 187 թիվ ԳՊ Ա. Բարսեղյան

Շամլուղի պղինձ-կոլչեղանային հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Լոռու մարզի հյուսիսում, Շամլուղ քաղաքի մոտակայքում: Լեռնագրական տեսակետից հանքավայրը տեղակայված է Սոմխեթյան լեռնաշղթայի արևելյան փեշին, 800.0-1200.0մ բացարձակ բարձրությունների վրա՝ «Ալավերդի-Շամլուղ-Ախրալա» հանքադաշտի հյուսիսային մասում:

Շամլուղի հանքավայրի երկրաբանական կառուցվածքը արտահայտված է միջին յուրայի հասակի հրաբխածին և հրաբխանստվածքային ապարներով:

Հանքավայրում մեծ քանակություն են կազմում ներդրված մագմատիկ երակային մարմինները (ալքիտոֆիրներ, գրանոդիորիտ-պորֆիրներ, դիարագներ), որոնք արտահայտված են դայկաների և սիլերի ձևով՝ կտրելով արտավիժված կերտոֆիրներին, դրանց փշրաքարերին և նստվածքային տուֆալիզաքարերին:

Հանքավայրի երկարատև շահագործման ընթացքում հիդրոերկրաբանական բարդություններ չեն առաջացել, դա գլխավորապես պայմանավորված է տարածքի ապարների և կառուցվածքի բնական պայմաններից:

Ընդհանուր առմամբ՝ հանքավայրի Կենտրոնական տեղամասը և դրա արևելյան թևը, որտեղ գլխավորապես տեղաբաշխված են հանքային մարմինների գեոակտոլ քանակը ջրառատության առումով գտնվում է բարենպաստ պայմաններում: Գետնաջրերը հանքավայրում բացակայում են:

Ներկայացված նախագծի համաձայն Ախրալայի հարստացուցիչ ֆարրիկայի շահագործումը նախագծային հզորություններին հասնելու նպատակով ավելացնել Շամլուղի պղինձ-կոլչեղանային հանքավայրի արդյունահանման ծավալները:

Շամլուղի պղինձ-կոլչեղանային հանքավայրի ներկայիս իրավիճակի վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ ալքիտոֆիրների (սիլլաներ) և պարփակող ապարների հպման մասերը առանձնահատուկ են բարդ լեռնատեխնիկական պայմաններով, որն էլ ստորգետնյա շահագործման ժամանակ թելում է ինքնափլուզման, ինչը դժվարեցնում է, ինչպես նաև փտանգավոր է դարձնում հանքաքարի ստորգետնյա եղանակով արդյունահանումը:

Հիմք ընդունելով վերը նշված եզրահանգումները՝ համաձայն նախագծային փատտարդիքի, նախկինում կիսաշահագործված և լքված՝ մերձակերեսային «H», «KL», «C», «G», «Մտախանովեց», «Եվզենի», «Ֆազանետաղ» շտուկերի և քիվ 2, 4a, 5, 6 ոսպնյակների, քիվ 5, 3 երակների, քիվ 77 և 97 հորատանցքերի շրջանի և քիվ 743 շտրեկի հանքայնացումների շահագործումը նպատակահարմար է իրականացնել բաց լեռնային եղանակով:

Նախատեսվող գործունեության համար ուսումնասիրվել են հետևյալ երկու տարածքները, - առաջինը՝ Շամլուղի պղնձի հանքավայրի /բացահանք/ ընդլայնման համար հատկացված 1,5հա տարածքն է, որը գտնվում է հանքավայրի անմիջական հարևանությամբ,

- երկրորդը՝ հանքավայրի լցակայաների համար առանձնացված և բացահանքից 750.0մ հեռավորությամբ գտնվող 7,1հա-ը:

Շահագործվող բացահանքի օտարման տարածքը կազմում է 11.3հա, նրա սահմաններում ներառված պղնձի հանքաքարի երկրաբանական պաշարները կազմում են 635553.6տ (պղնձի միջին պարունակությունը – 2.63%, մետաղի քանակը – 16729.31տ), արդյունաբերական պաշարները 396694.8տ (պղնձի միջին պարունակությունը 2.07%, մետաղի քանակը – 8197.47տ):

Բացահանքի շահագործման ընթացքում հանքաքարի կորուստները հաշվարկված են 2.4%, իսկ աղքատացումը՝ 7.65%: Մակարացման միջին գործակիցը կազմում է 7.8մ³/տ:

Տարեկան 80.0հազ.տ ապրանքային հանքաքարի արտադրողականության դեպքում բացահանքի շահագործման տևողությունը կկազմի 5.2 տարի:

Բացահանքում աշխատանքները վերսկսելու և մախագծային հզորությունից հասնելու համար անհրաժեշտ է կատարել հետևյալ լեռնակապիտալ աշխատանքները.

- բացահանքի հարավ-արևելյան մասի 1166.6մ միջից մինչև Շամլուղ-Ախրալա ավտոճանապարհի 1070.0մ միջը մուտքային ավտոճանապարհի կարգաբերում L=800.0, ի= 13.2%.

- բացահանքի հյուսիսային և արևմտյան մասով անցնող գործող մուտքային ավտոճանապարհի կարգաբերում L = 1500.0մ,

- բացահանքի տարածքը շրջանցող լեռնային ջրհեռացնող ամլի կառուցում L=1460.0մ, S=0.7մ²,

- որսիչ ջրավազանի կառուցում՝ 5.4x4.4x5.2մ կամ 123.6մ³,

- լցակայանային տնտեսության տարածքը շրջանցող ջրհեռացնող ամլի կառուցում L= 810մ, S=0.3մ²:

Լեռնակապիտալ աշխատանքները մախատեսվում է իրականացնել 1 տարվա ընթացքում: Ելնելով բացահանքային դաշտի իրավիճակային և հանքավայրի լեռնատեխնիկական պայմաններից բացահանքի շահագործման ժամանակ ընտրված է երկկողմանի խորացույ մշակման համակարգ՝ մակարացման ապարների արտաքին լցակայանառաջացմամբ:

Նախագծված բացահանքի պարամետրերն են.

1. Աստիճանի բարձրությունը մշակման ժամանակ՝ ա) մակարացման ապարների գոտում (1230մ-1170մ) 10.0մ, բ) հանքաքարի գոտում (1165-1090մ) 5.0մ, իսկ վերջնական դիրքում 10.0մ,

2. ամենամեծ երկարությունը մակերևույթում՝ 455.0մ,

3. ամենամեծ լայնությունը մակերևույթում՝ 340.0մ,

4. օտարման տարածքը՝ 11.3հա,

5. լեռնային զանգվածի ծավալը՝ -3225334.6մ³, իսկ մակարացման ապարներինը՝ - 3096604.6մ³:

Աշխատանքային ոեժիմն՝ համաձայն մախագծային փաստաթղթերի, տարեկան կազմելու է 297 աշխատանքային օր, 6-օրյա աշխատանքային շաբաթով, օրեկան 3 հերթափոխով, յուրաքանչյուր հերթափոխի տևողությունը՝ 8 ժամ:

Ապարների մախսնական փխրեցումը մախատեսվում է իրականացնել հորատապայքիցման եղանակով՝ հորատանցքային լիցքերի կիրառումով:

Հանքաքարի տեղափոխումը մինչև հարստացուցիչ ֆաբրիկա և մակարացման պարաների տեղափոխումը մինչև արտաքին լցակայան իրականացվելու է 20.0տ բեռնատարողությամբ՝ KpA3-65032 մակնիշի, ավտոինքնաքարի միջոցով:

Բացահանքի մակարացման ապարների ընդհանուր ծավալով կազմելու է 3089286.4մ³, հողաբուսական շերտինը՝ 2650.0մ³:

Բացահանքի մակարացման ապարները մախատեսվում է պահեստավորել բացահանքից հարավ-արևմուտք՝ մոտ 550-600մ հեռավորության վրա գտնվող ձորակում: Հողաբուսական շերտը պահեստավորվելու է առանձին:

Լցակայանային տնտեսության ընդհանուր զբաղեցրած տարածքը կազմելու է 7.1հա, վերին հարթակի մակերեսը 2.65հա, բարձրությունը = 45.0մ: Լցակայանի վերին հարթակը ձևավորվում է Շամլուղ-Ախրալա ավտոճանապարհից և ունի նրա թեքությունը (8%):

Լցակայանառաջացումը կատարվելու է բուլլոզերային եղանակով:

Բացահանքի ջրամատակարարումը կատարվելու է բացահանքի արդյունաբերական հրապարակը խմելու ջրով ապահովելու, ինչպես նաև փոշենստեցման մախատակով աշխատանքային հրապարակների, ավտոճանապարհների և լցակայանի մակերևույթի ջրման համար:

Խմելու ջուր բերվում է Շամլուղ քանավանից ԹՃ-1.2 մակնիշի կցովի ջրի ցիստեռնով, տեխնիկական ջուրը մատակարարվում է KO-007 մակնիշի ջրցան լվացող ավտոմեքենայով: Տեխնիկական ջրի ծախսը կազմում է 0.5լ 1մ² մակերեսը ջրելու համար:

Բացահանքի բարձրադիր մասի (1230-1165մ) տարածքը քափվող սրնոլորտային տեղումների մի մասը հեռանում է ինքնահոս կերպով, իսկ մի մասն էլ հատակի ճաքերի և դատարկությունների միջով, քափվելով մախկնում լքված ստորգետնյա փորվածքները, բովանցքի ջրատար ամլով դուրս

է գալիս երկիր մակերևույթ և հոտում: Բացահանքի խորքային մասի (1160-1090մ) տարածք բափվող մթնոլորտային տեղումները ամբողջությամբ հատակից փորված հորատանցքի միջոցով բափվում է N140 հանքուղու հորիզոնը և ջրատար առվով դուրս է գալիս երկրի մակերևույթ:

Բացահանքի կողերի ջրհավաքներից, ինչպես նաև լցակայանային տնտեսություն բափվող ջրհավաք ձորից ջրհոսքերի հեռացումը կատարվում է լեռնային ջրատար առվի միջոցով: Ջրատար առուն անցնում է Շամելո-Ախրալա ավտոճանապարհի եզրին զուգահեռ 1162.5մ միջից մինչև 1090.0մ միջը, ընդհանուր 810.0մ երկարությամբ:

Կենցաղային կեղտաջրերը ինքնահոս կերպով բափվում են 25.0մ³ տարողությամբ բետոնյա լցարան, որտեղից պարբերաբար աղբահան ավտոմեքենայով տեղափոխվում են Ախրալա ավանի կենտամարման կայան:

Ընկերության գործունեության արդյունքում առաջանում են հետևյալ բափոմները.

N	Անվանումը	Վտանգավորության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոնների ցանկի» [9]	Չափման միավորը	Քանակը կամ ծավալը
1	Բանեցված կապարե կուտակիչներ և խոտան	II	92110100 13 01 2	տ/տարի	0.4
2	Բանեցված շարժիչների յուղերի քափոններ	III	54100201 02 03 3	տ/տարի	46.1
3	Չտեսակավորված սև մետաղներ պարունակող քափոններ	IV	35120111 01 00 4	տ/տարի	-
4	Բանեցված գործվածքի կորդով դողածածկաններ	IV	57500202 13 00 4	լրակազմ	170
5	Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	91200400 01 00 4	տ/տարի	5.7

Տարեկան առաջանում է 700.0հազ.մ³ դատարկ ապարներ, որոնք կուտակվում են լցակայանում, որանք պատկանում են ոչ վտանգավոր դասին, հրդեհապայթյունավտանգ չեն և ոչ լուծելի:

Բացահանքերի շահագործումը անխտաափեղիորեն կբերի շրջակա լանդշաֆտի որոշակի փոփոխությանը՝ համոխասնալով նաև փոշեառաջացման աղբյուր: Գործունեության ընթացքում ներքին այրման շարժիչներից մթնոլորտ կարտանետվեն ամխսածնի օքսիդ, ամխսաջրածին, ազոտի օքսիդ, մուր, ծծմբային գազ և այլն, ինչպես նաև փոշի՝ բացահանքից, ավտոճանապարհներից, աղտերա պարակից, ապարների մախնական փխրեցումից, բեռնման և բեռնաբափման աշխատանքներից:

Մթնոլորտ արտանետվող՝ վտանգավորության 2-3-րդ դասին պատկանող, վնասակար նյութերի տարեկան քանակները (պայթեցման արտանետումները ներառյալ) կազմում են 766.1տ/տարի, որից 51.75տ/տարի՝ պայթեցման աշխատանքներից:

Ըստ «Ռադուգա» համակարգային ծրագրով կատարված մթնոլորտում վնասակար նյութերի ցրման հաշվարկների արդյունքների, մթնոլորտ արտանետվող վնասակար արտանետումների առավելագույն կոնցենտրացիաները գտնվում են նորմաների սահմաններում:

Նախատեսվող գործունեության վնասակար բացասական ազդեցությունները նվազեցնելու կամ մեղմելու նպատակով, ըստ նախագծային փաստաթղթերի, նախատեսվում է.

- ✓ հորատման հաստոցները կահավորել փոշեռսիչներով,
- ✓ կարգավորել լեռնային տեխնիկայի շարժիչների վառուցքները՝ արգելելով անսարք մեքենաների շահագործումը հանքում, հնարավորության դեպքում ավտոմեքենաբափերի վրա տեղադրելով չեզոքացուցիչներ,
- ✓ տար և չոր եղանակին բեռնվող լեռնազանգվածը, արտիլապարակը, մերձատար ճանապարհները, ինչպես նաև լցակայանի մակերեսը ջրցանել, ինչը թույլ կտա կրճատել փոշու արտանետումները,
- ✓ վերականգնել բացահանք տանող ճանապարհների դրեմաժային համակարգը (կողային առվակների վերականգնում), անձրևի և ձնհալի ջրերի հավաքում և մաքրում՝ օգտագործում փոշեմատեցման նպատակով:
- ✓ արգելել մեքենաների լվացումը գետերի ափամերձ տարածքում,

- ✓ առաջացող բախումները կուտակել հատուկ, դրանց համար հատկացված հարքակներում,
- ✓ արգելել մեքենաների անցումը գետերի ծանծաղուտներով:

Նախագծում նախատեսված է շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ: Լցակայանային տնտեսության, բաց ջրավազանների և մթնոլորտային օդի որակի կանոնավոր մոնիթորինգը թույլ կտա արագ արձագանքել և ձեռնարկել համապատասխան միջոցառումներ շրջակա միջավայրի աղտոտումները կանխելու համար՝ տարեկան մասնահատելով 250.000 հազ. դրամ:

Օգտակար համաձուների արդյունահանման, շինարարական և այլ աշխատանքների ավարտից հետո ռեկուլտիվացման ենթակա են բոլոր կատեգորիաների հողերը, ինչպես նաև դրանց հարակից տարածքները, որոնք խախտված հողերի բացասական ներգործության հետևանքով լրիվ կամ մասնակիորեն կորցրել են իրենց արդյունավետությունը: Ռեկուլտիվացման աշխատանքները կանոնակարգվում են ՀՀ կառավարության 28/05/2006թ. բիլ 750-Ն որոշումով հաստատված տեխնիկական կանոնակարգով:

Ռեկուլտիվացման աշխատանքները մախատեսվում է կատարել երկու փուլով՝ տեխնիկական և կենսաբանական:

Տեխնիկական ռեկուլտիվացիան նախատեսում է լցակայանի մակերեսների հարքեցում և ազատում խոշորարեկոր ապարներից, մոքքային ճանապարհների կարգավորում: Հարքեցման աշխատանքները կարելի է կատարել CAT D-6L մակնիշի բուլդոզերով:

Կենսաբանական ռեկուլտիվացիան կատարում են տեխնիկական ռեկուլտիվացիայից հետո: Կենսաբանակ ռեկուլտիվացիան համար կարելի օգտագործել լցակայանի տարածքից նախապես հանված և պահեստավորված հողերը: Այնուհետև կատարել տարածքին բնորոշ բուսացանք: Իրրև այլ տարրերակ, հողի պակասության դեպքում կարելի է կիտարել վերջին տարիներին տուրածում ստացած հիդրոցանքի եղանակը:

Ռեկուլտիվացման են ենթակա բացահանքը, մակարացման ապարների լցակայաները, որոնց համար կնշակվի առանձին նախագիծ:

Նախատեսվել է նաև հակամթարային և արտակարգ իրավիճակներին տարված միջոցառումներ, որոնց իրականացման համար ձեռնարկությունը համատեղ յարտակարգ իրավիճակների ծառայության հետ մշակելու է վթարների վերացման պլան և տեխնալոգիան է դրանց իրականացման սցենար:

Նախագծում նախատեսվել է շրջակա միջավայրի մոնիթորինգ, որը թույլ կտա արագ արձագանքել և ձեռնարկել համապատասխան միջոցառումներ շրջակա միջավայրի աղտոտումները կանխելու նպատակով, իսկ աշխատանքների դադարեցումից հետո նաև ռեկուլտիվացիա և կոնսերվացում:

Ընդհանրացնելով և վերլուծելով ներկայացված նախագծային փաստաթղթերը, փորձաքննական գործընթացում առաջարկությունների և դիտողությունների հիման վրա կատարված լրանշակումները, լիազորված անձի՝ մասնագիտական եզրակացությունը, ինչպես նաև 14.12.2012թ. ՀՀ Լոռու մարզի Շամլուղ համայնքի քաղաքապետարանում իրականացված հասարակական լուծումների արդյունքները կարելի է անել հետևյալ եզրահանգումները.

կատարված դաշտային հետազոտությունների արդյունքների համաձայն բացահանքի ընդլայնման և լցակայանի համար նախատեսված տարածքների շուրջ 60-70% արդեն իսկ ղեկարդացված է, հողերը հիմնականում էրոզացված են և քարքարոտ, բերրի շերտի հաստությունը տատանվում է 16-17սմ, իսկ հումուսի A շերտում պարունակությունը 4,95-4,42% է: Լցակայանի տակ նախատեսվող տարածքում նախկինում տեղակայված է եղել Շամլուղի փակ հանքավայրի օգանդման կայանը:

Դաշտային հետազոտությունների ընթացքում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվել տարածքում աճող հազվագյուտ և անհետացող բուսատեսակների, ինչպես նաև լայն կիրառում ունեցող (դեղաբույսեր և ուտելի բույսեր) տեսակների վրա:

Հետազոտված տարածքների բուսածածկույթը խիստ խախտված է մարդածին երկարատև գործունեության արդյունքում և ներկայացված է հիմնականում խոտաբույսերով, տարածված են նաև հացազգիները:

Կենդանաբանական հետազոտությունները կատարվել են երրորդային մեթոդով: Ուսումնասիրության ենթարկվել են հարակից լանջերը և անմիջապես հանքավայրի տարածքը:

Սահմանափակ մակերես ունեցող տարածքների իրացումը գլխավորապես ազդում է նստակյաց, ոչ մեծ չափեր ունեցող կենդանիների վրա (միջատների մեծ մասը, երկկենցաղները, սողունները, մանր կաթնասունները): Այդ պատճառով հետազոտությունների ընթացքում յուրահատուկ ուշադրություն է դարձվել այդ տեսակների վրա:

Ըստ նախագծային փաստաթղթերի, այս տարածքի բուսականությունը ներկայացված է բավականին սովորական, շրջանի անտառազուրկ մասերին բնորոշ տիպիկ ֆիտոցենոզներով.

բացակայում են Հայաստանի Կարմիր գրքում գրանցված հազվագույտ, անհետացող և Հայաստանի համար էնդեմիկ տեսակները: Իսկ տարածքի կենդանիների տեսակները լայնորեն տարածված են հանրապետությունում: ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված, էնդեմիկ տեսակներ չկան:

Կատարվել է երկու շրջանների հողերի ուսումնասիրություն՝

1. բացահանքի տարածքի ընդայնման գոտի
2. լցակայանի տարածքի գոտի:

Լցակայանի տարածքում հողածածկույտը գրեթե բացակայում էր, որի հետ կապված այս տարածքից նմուշառում չի իրականացել: Չորակի լանջերին, կապված մեծ թեքության և խիստ քարքարոտության հետ, գրեթե հողածածկույտ չի ձևավորվել, իսկ ձորակի ստորին հատվածը արդեն խախտված գոտի էր (կային շինություններ և ճանապարհ):

«Ախթալա ԼՀԿ» ՓԲԸ կողմից ներկայացված Շամլուղի պղինձ-կոչլեղանային բացահանքի շահագործման ընթացքում նախագծում նախատեսված միջոցառումների արդյունքում տարածքի աղտոտվածությունը՝ շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչներով, կգտնվի քույլատրելի նորմերի սահմաններում: Նախագծում լուծված են մակերևութային ջրերի հեռացման, ջրամատակարարման, մթնոլորտի աղտոտվածության և աղմուկի մակարդակի նվազեցման, ռեկուլտիվացիայի հարցերը: Նախատեսված են շրջակա միջավայրի բարելավմանն ուղղված բավարար միջոցառումներ:

Նշեմ նաև, որ համաձայն վերը նշված օրենքի փորձաքննական եզրակացությունը կորցնում է ուժը, եթե նախատեսվող գործունեության իրականացումը չի սկսվում փորձաքննական եզրակացության տրվելուց մեկ տարվա ընթացքում, որից հետո պահանջվում է նոր փորձաքննական եզրակացություն:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Նախագծային փաստաթղթերում ամրագրված նախատեսվող գործունեության աշխատանքները կարող են իրականացվել միայն համապատասխան արտադրողականությամբ (*Չ.Սեհագ.տ հանքաքարի տարեկան մարվող պաշար) հանքարդյունահանման լիցենզիայի առկայության դեպքում:

2. Անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության ներկայացնել.

- նախագծային փաստաթղթերի լրամշակված տարրերակը ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության կողմից տրամադրվող հանքարդյունահանման լիցենզիայի պայմանների անհամապատասխանության կամ փոփոխությունների դեպքում,

- տարածքի (հանքավայր, ճանապարհներ, նախկին լցակայաներ, արտիրապարակ և այլն) ռեկուլտիվացիայի և կոնսերվացման նախագծային փաստաթղթերը:

3. Գործունեության ընթացքում պարբերաբար իրականացվող շրջակա միջավայրի բաղադրիչների (ջուր, օդ, հող և այլն) մոնիթորինգի արդյունքների էիման վրա անհրաժեշտ է կազմել հետնախագծային միջոցառումների իրականացման և վերլուծության հաշվետվություն, ինչը պետք է հասանելի լինի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հասարակայնությանը:

4. Շինարարության և շահագործման ընթացքում առաջացած շինադրը (կենցաղային աղբ), ինչպես նաև ջրօգտագործումը անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ կողմից ներկայացված Շամլուղի պղինձ-կոչլեղանային բացահանքի շահագործման աշխատանքային նախագծի փոփոխության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Փոխանօրենն՝

Հ. Գրիգորյան

Փորձագետ՝

Վ. Մուխյան

ՀՀ բնապահպանության նախարարության
«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննության մասնագիտական
իրավասության հավաստագիր տվող և
շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական եզրակացությունը
կազմակերպող հանձնաժողովի» նախագահ

[Signature]
Վ. Այվազյան
«20» 03 2007թ.
(արձանագրություն թիվ 01 «16» 02 2007թ.)

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ թիվ ԲՓ- 31

«20» 03 2007թ.

**Շամլուղի պղինձ-կոլչեղանային հանքավայրի շահագործման
աշխատանքային նախագծի վերաբերյալ**

- Պատվիրատու՝ «Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ
- Նախագծող՝ Վ. Համբարձումյան
- Ներկայացված նյութեր՝ Աշխատանքային նախագիծ
- Լիազորված անձ՝ Գ. Հովսեփյան
- Տեղադրման վայրը՝ ՀՀ Լոռու մարզ

Շամլուղի պղինձ-կոլչեղանային հանքավայրը գտնվում է ՀՀ Լոռու մարզի հյուսիսում, Շամլուղ գյուղի մոտակայքում:

Հանքավայրի մոտակա բնակավայրերն են Բենդիկը՝ 3կմ, Վերին Ախթալան՝ 5կմ, Ախթալա երկաթուղու կայարանը՝ 7կմ և քաղաք Ալավերդին՝ 28կմ հեռավորության վրա:

Հանքավայրի շրջանի կլիման լեռնային է, չափավոր խոնավ և փափուկ, ամռանը օդի միջին ջերմաստիճանը կազմում է +22°C, ձմռանը՝ -3°C: Մթնոլորտային տեղումների տարեկան միջին քանակը կազմում է 450-580մմ:

Լեռնագրական տեսակետից հանքավայրը տեղակայված է Սոմխեթի լեռնաշղթայի արևելյան փեշին, 800-1200մ բացարձակ բարձրությունների վրա, Ուչ-Քիլիսա գետի ջրահավաք ավազանում, որը սկիզբ է առնում Լալվար (2562մ) լեռան հյուսիս-արևելյան փեշերին: Ուչ-Քիլիսան համեմատաբար սակավաջուր գետ է:

Շամլուղի հանքավայրի երկրաբանական կառուցվածքը արտահայտված է հրաբխածին և հրաբխածին-մետամորֆոզային ապարներով:

[Handwritten signature]
[Official seal]

Հանքային մարմիններն ըստ ձևաբանության ներկայացված են երակներով, հանքայնացված գոտիներով, մերձմակերեսային մասում «շտոկներով» կամ ոսպնյակներով, որոնք տեղադրված են գլխավորապես 10-30⁰ անկմամբ և 10-15⁰ մինչև 25⁰ հզորությամբ:

Շամլուղի պղնձի հանքավայրի արդյունաբերական պաշարները հաշվարկվել և գնահատվել են երկու անգամ առաջինը 1950թ, երկրորդը 1970թ թիվ 5921 արձանագրությամբ և կազմում է 3375.6 հազ. տ:

Շամլուղի պղնձի հանքավայրի լեռնահատկացման տարածքում գտնվող նախկինում ստորգետնյա աշխատանքներով շահագործված և լքված մերձմակերևութային «H», «KL» շտոկների և թիվ 2 ոսպնյակի մնացորդային պաշարների բաց լեռնային աշխատանքներով հնարավոր շահագործման:

Հանքավայրի վերջնական եզրագծի մեջ ներառված պղնձի հանքաքարի պաշարների քանակը կազմում է 127.451տ, ծառայման ժամկետը՝ 25 տարի, օտարման տարածքը 7.3հա:

Բացահանքի տարեկան արտադրողականությունը կազմում է 1-ին և 2-րդ տարիներ՝ 50.0 հազ. տ հանքաքար (16480խմ), 3-րդ տարի՝ 35285.7տ/տարի (11830.8խմ):

Բացահանքի շահագործման ժամանակ հանքաքարի շահագործական կորուստները հաշվարկված են 3.06%, իսկ աղքատացումը՝ 9.74%:

Բացահանքի շինարարության տևողությունը կազմում է 2.25տարի, շահագործումը՝ 2.74 տարի:

Բացահանքի սույն աշխատանքային նախագծով նախատեսվում է.

- հանքաքարի արդյունահանումը կատարել ընտրովի եղանակով (սելեկտիվ՝ առանձին փխրեցում, առանձին արդյունահանում),
- արդյունահանված պղնձի հանքաքարը տեղափոխել մինչև 9.0կմ հեռավորության գտնվող Ախրալայի ԼՀԿ,
- վերացնել շտոկ «H» և «KL» հանքային մարմինների ստորգետնյա շահագործման հետևանքով երկրի մակերևութում առաջացած վտանգավոր նստվածքները (փլվածքները):

Քանի որ, բացահանքային դաշտի տեղանքն ունի թեք լեռնային ռելիեֆ և բոլոր հանքաստիճանները ունեն անմիջական կապ մակերևույթի հետ, ապա վերերկրյա մասի 1235մ, 12325մ, 1215, 1205մ, 1195մ հանքաստիճանների բացումը կատարվում է մուտքային ավտոճանապարհներից բացող կիսախրամների անցումով:

Ելնելով բացահանքային դաշտի և հանքային մարմինների լեռնատեխնիկական և լեռնաերկրաբանական պայմաններից բացահանքի շահագործման ժամանակ ընտրված է երկկողմանի մշակման համակարգ՝ մակաբացման ապարներն արտաքին լցակույտ տեղափոխելով:

Ընդունված մշակման համակարգն ունի հետևյալ տարրերը.

- մշակման ժամանակ՝ 5.0մ
- մակաբացման ապարների գոտում՝ 10.0մ

Աստիճանի թեքման անկյունը.

- աշխատանքայինը՝ 50⁰
- վերջնական դիրքում՝ 45⁰:

Աշխատանքային հրապարակի ամենափոքր լայնությունը 25մ: Հանքավայրի պղնձի հանքաքարի և ներփակող ժայռային մակաբացման ապարների հանույթը կատարվում է նախնական փխրեցմամբ հորատապայթեցման աշխատանքների միջոցով:

Հորատապայթեցման աշխատանքները կատարվում են հորատանցքային լիցքերի կիրառումով $d=125$ մմ հորատման տրամագծով, իսկ արտաշափսերի մանրացումը կատարվում է $d=4.0$ մմ պայթանցքերի միջոցով:

Բացահանքի տարածքում մակաբացման ապարները ներկայացված են բերվածքային ապարներից 279060խմ քանակով և հանքային մարմինները պարփակող ժայռային ապարներից 2252270.7խմ:

Բերվածքային ապարների 40.000խմ, այդ թվում 7.0հազ. խմ բուսահողը մինչև ճանապարհների կառուցումը ժամանակավոր պահեստավորվում է բացահանքի արևելյան մասում: Չբաղեցրած տարածքն է 6200քմ, միջին բարձրությունը 10.0մ:

Ընդհանուր լցակույտի զբաղեցրած տարածքը կազմում է 5.9հա, մակաբացման գործակիցը 19.9խմ/տ:

